

Положението е много сериозно. Не знаемъ какво ще стане съ насъ. Fluchtgedanken [идатъ ми мисли за бѣгане], за 7 часа сме въ Ихтиманъ. Всѣки день за това мисля и говоря на Стоилова.

23 ноемврий, недѣля. Заранѣта едва на 10 часа бѣхъ готовъ, пия млѣко. До 11 ч. стояхъ въ Радаковото кафене, гдето намѣрихъ Вас. Стояновъ. Съ него отидохме у Натанаила. Страшна калъ. Селска кѣща близо до сръбското консулство. Старецътъ бѣ въ синъ кожухъ, много сърдеченъ и приветливъ, старъ патриархъ, македонски славянинъ. Нѣколко прилѣпчани и охридчани (прости хора) бѣха при него, питаме ги какво има тамъ ново (неотдавна бѣха пристигнали): всичко лошо, лошо. Натанаилъ много хвалѣше своята Македония: родомъ е отъ черногорийскитѣ села при Скопие. Като охридски митрополитъ залѣгалъ да отклони албанци и румѣни отъ гърцизма: на албанцитѣ раздавалъ албански книги, печатани въ Цариградъ (библията), голѣма била радостта на попа арнаутинъ въ Крушово, у куцовласитѣ подпомагалъ народното румѣнско движение. Въ Македония турскиятъ езикъ е малко разпространенъ, селянитѣ не знаятъ турски, както въ Софийско или Шуменско, турцитѣ въ западна Македония трѣбва да знаятъ български, сѣщо и албанцитѣ и власитѣ. Съ просълзени очи на старъ ентузиастъ говорѣше сребробрадиятъ и среброкосиятъ владика за отношенията на Македония къмъ Чехия; братята македонци пренесоха християнскитѣ и славянскитѣ книги въ Чехия, а сега нека чехитѣ да дохождатъ да просвѣщаватъ българщината. Нека сѣмъ се не боялъ отъ неуреденитѣ отношения и всичко не хубаво въ България, само да сѣмъ изтраялъ. Спомни си за своето престояване въ Прага на 1851 г.; — моравскитѣ носии му напомняли старославянскитѣ одежди въ Черногорията. Разправи за славяногрѣцкото училище въ Прилѣпъ отъ 1836 г., въ Самоковъ, за своето учение въ Киевъ, за своето заточение въ Акерманъ, загдето разпространявалъ своитѣ книжки печатани въ Русия (рускитѣ закони запрещаваатъ колпотража) около 1849 г. За основаването на Одеското настоятелство предъ Кримската война, въ което и той взелъ участие. За Атонъ. Граматики. Българскиятъ и македонскиятъ езикъ. За жаль изговорътъ на стареца е малко неясенъ, не всичко му разбирахъ.

Обѣдвахъ въ обикновената гостилница. Келнерътъ Трифонъ отъ Катаро току-що бѣ получилъ писмо отъ Катаро и ликуваше. Съ Агура ходихме на пощата, гдето той освободи едно писмо предназначено за Кевенхюлера и хвърлено между poste restante. Потърсихъ Стоилова на 2 ч., у когото бѣха Горбановъ и Бошняковъ; и Давидовъ бѣше тамъ — остри руски стихове въ „Витоша“: Народното събрание въ тѣхъ е тѣлпа магарета. Очакванитѣ за утре дебати по отговора на